

Lautamiespäivät ja vuosikokous Helsingissä 18.3.–19.3.2006

Lautamiehen on pyrittävä varmistautumaan etukäteen siitä, että hänen osallistumisellaan asian ratkaisemiseen ei ole laisaa säädettyä estettä tai että muutenkaan käsittelyn aloittaminen oikeuden määräämänä ajankohdalla ei esty, eikä ratkaisun antaminen myöskään hänen syystään pitkity.

Lautamiehen on tuomitsemistoiminnassaan oltava riippumaton ulkopuolisista vaikutteista, jotka saattavat haitata hänen tehtävänsä asianmukaista hoitamista ja oikeudenmukaisen lopputuloksen saavuttamista.

Hänen ei ole suotavaa keskustella käsiteltävänä olevasta asiasta edes siltä osin, kuin käsittely on

perustunut julkiseen oikeudenkäyntiin, koska keskustelukumppani ei voi erottaa sitä, mitkä seikat ovat olleet oikeudenkäynnin kohteena ja mitkä seikat olivat lautamiehen omia mielipiteitä. Etukäteistiedot asiasta ennen syytteen esittämistä ja päätösneuvotteluissa esille tulleet asiat ovat ehdottoman salaisia.

Asianajaja Ritva-Liisa Luomaranta:

Ensisijaisesti haetaan sovintoa

Asianajaja ei saa koskaan yllyttää asiakastaan oikeudenkäyntiin vaan hänen velvollisuutenaan on pyrkiä selvittämään asia sovinnollisesti. Suurin osa asioista sovitaan oikeuden ulkopuolella neuvotteluteitse. Päämiehen etujen turvaaminen ja hyvän oikeudenhoidon vaatimusten toteuttaminen ovat asianajajan toiminnan ensisijaisena päämääränä, ei palkkion ansaitseminen. Näin korosti asianajaja, varatuomari

Ritva-Liisa Luomaranta puheenvuorossaan.

Nykyisin oikeudenkäytössä pyritään yhä enemmän juuri sovintoon, jolloin olennaista ei ole niin sanottu prosessitotuus vaan ratkaisu, jonka osapuolet keskinäisesti sopivat.

Uusin lainsäädäntöhanke tähtää myös siihen, että pienemmät rikosjutut ratkaistaisiin kirjallises-
sa menettelyssä.

Asianajajan on myös noudatet-

tava lakia ja hyvää asiamiestapaa.

– Päämiehen tinkimätön etujen ajaminen vaatii asianajajalta päättäväisyyttä, joskus jopa tuomioistuimen toiminnan arvostelua. Se ei kuitenkaan saa olla loukkaavaa, eikä henkilöön käypää, vaan arvostelun tulee kohdistua itse menettelytapaan, Luomaranta totesi.

Asianajaja ei saa tahallaan antaa tuomioistuimelle paikkansa pitämättömiä tietoja. Hän ei kuitenkaan ole velvollinen eikä päämiehen vastustaessa edes oikeutettu esittämään todisteita tai antamaan tietoja, jotka ovat päämiehelleen vahingoksi.

Rikosjutun syytetyllä ei ole totuusvelvollisuutta eikä hänen tarvitse myötävaikuttaa asian selvittämiseen. Asianajaja ei kuitenkaan saa kiistää todeksi tietämäänsä eikä sanoa todeksi, minkä tietää valheeksi.

Lähtökohtaisesti hänellä on oikeus luottaa päämiehensä antamien tietojen paikkansapitävyyteen.

Asianajaja Ritva-Liisa Luomaranta

Lautamiespäivät ja vuosikokous Helsingissä 18.3.–19.3.2006

– Asianajaja ei ole velvollinen positiivisesti edistämään totuuden selvittämistä, jos tämä on ristiriidassa hänen päämiestensä kohtaan olevan lojaalisuusvelvollisuuden ja ehdottoman salsapitovelvollisuuden kanssa, Luomaranta totesi.

– Riita-asiassa asianajaja on sen sijaan yleensä pakotettu luopumaan tehtävästään, jolle päämies halua toimia positiivien totuusvelvollisuuden mukaisesti.

Oikeusjuttujen käydessä yhä monimutkaisimmiksi, vaatii laajojen asiakokonaisuuksien hallintaa todella paljon. Päämiehen edun toteutumisen kannalta on

Luomarannan mukaan äärimmäisen tärkeää, että asianajaja hallitsee sekä asiasisällön että siihen liittyvän juridiikan.

Luomaranta otti esille myös kysymyksen lautamiesjärjestelmän tarpeellisuudesta. 69 % tuomareista pitää maallikkojen mukana oloa hyvänä, mutta asianajajista vain 32 %.

Valtakunnansyyttäjän esille nostama ajatus kolmen ammatituomarin käytöstä talousrikosjutuissa lautamiesten sijaan ei saa asianajaja Luomarannan kannatusta. Hän näkee rikosasian käsittelyn onnistumisen kannalta tärkeämpänä syyttäjien

ja asianajajien kyvyn hoitaa tehtävänsä parhaalla mahdollisella tavalla kuin muuttaa lautamiesjärjestelmää.

Luomarannan mukaan lautamiestehtävään on tärkeää saada ihmisiä, jotka ottavat tehtävän vakavasti ja omalla toiminnallaan ovat takaamassa oikeuslaitoksen luotettavuutta.

– Osoituksena toimivasta oikeuslaitoksesta on ihmisten arvostus, jota tuomioistuinlaitos nauttii. Arvostus on aina ansaittava. On myös tärkeätä, että te lautamiehet itse arvostatte omaa tehtäväänne, asianajaja Ritva-Liisa Luomaranta muistutti.